

Tornar

Xelo Soriano transmet en «Tornar» l'estima per la lectura i per la nostra llengua, en un text ple de sentiment. Aquest article inèdit, és el guanyador del Premi Llegir 2023-2024 de la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura.

No va ser de manera premeditada, ni en una data exacta. Simplement, vaig deixar de llegir.

Des de ben menuda, la lectura havia estat, per a mi, aliment i refugi, l'espai on ser feliç, l'esperança que les coses podien ser d'un altra manera. I que podien anar bé. I quan tot va començar a anar bé, el més urgent era viure. No calia llegir. Les coses interessants ja no eren als llibres, passaven a la meua vida. I passaven tan de pressa que no quedava temps per a històries escrites. Durant molts anys, fora de textos professionals, la literatura va quedar al calaix dels records que no sabem si tornaran a eixir o es quedaran agafant pols, com la làpida d'un mort a qui ningú visita.

He trigat molt a adonar-me de com n'estava d'equivocada. Segurament, totes les lectures de què no he gaudit durant aquells anys d'activitat frenètica haurien pogut salvar-me del que ha vingut després, de la mateixa manera que ho van fer quan era xiqueta. Passada la pandèmia i enmig de totes les crisis de la mitjana edat, vaig tornar a València. I vaig tornar a llegir. Buscava el caliu de la paraula en les experiències de vides llunyanes, que sobre una pàgina se'm feien properes. Necessitava sentir el tacte del paper com necessitava els amics, els bars, els carrers o els paisatges. Vaig tornar a llegir per cuidar i per cuidar-me, a través de personatges que feia meus, amb l'atreuiment que donen l'anonimat i la distància.

Linn Ullmann mai sabrà com s'assemblaven mon pare i Ingmar Bergman en els seus últims dies. Ni Annie Ernaux, que les seues llàgrimes en tornar de visitar sa mare a la residència, eren també les meues en encarar-me amb l'alzhèimer cada cap de setmana. Elles no ho sabran, però jo sí. I agraiïc que els seus textos foren on havien de ser quan més els necessitava, per materialitzar aquells sentiments que existien dins meu, sense forma. Les seues paraules em connectaven al món i em feien sentir que no estava sola. I que no estava boja.

Vaig tornar també a la llengua que havia estat la meua i que després de gairebé vint anys, em costava llegir en veure-la impresa. Vint anys movent-me en altres idiomes, sense escriure ni parlar en valencià. Vint anys allunyada de textos i autors en la llengua en què vaig créixer.

Superar la diglòssia ha estat un acte conscient i autoimposat. M'he obligat a llegir i expressar-me per escrit en valencià. He reconnectat amb un món editorial que amb prou feines re-

cordava i he descobert nous espais de coneixement i d'expressió. Llegir en valencià ha estat una aposta per posar ordre i veu a una part de mi, adormida per les presses, la productivitat i la inèrcia. És necessari un cert nivell de rigor i autoexigència per retrobar-s'hi, però l'esforç prompte dona preciosos fruits.

“Treballem per trobar una veu pròpia, com a individus i com a poble, i per confrontar-la amb altres veus i generar converses on tinguem cabuda.”

En el meu cas, aquesta floració individual s'ha materialitzat en el Club de Lectura que coordina a Fontanars dels Alforins, el poble on visc. Un club que formem prop de trenta persones des de fa més d'un any i on, a través de la lectura, teixim xarxes entre el veïnat, ens acompanyem, recuperem la nostra llengua i reflexionem sobre els grans temes de la literatura i l'existència humana. Un grup variat, nombrós i fidel, que cada divendres de sessió acudeix a la biblioteca municipal amb l'ànim de xarrar de llibres i compartir la vida.

Treballem per trobar una veu pròpia, com a individus i com a poble, i per confrontar-la amb altres veus i generar converses on tinguem cabuda. Una construcció col·lectiva. Perquè ara sabem que no estem soles. I que no estem boges.

Xelo Soriano Hernández

L'autora de l'article Xelo Soriano Hernández.